

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0423U100135

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 11-09-2023

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лайош Наталія Василівна

2. Layosh Natalia V

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Шифр наукової спеціальності: 14.01.22

Назва наукової спеціальності: Стоматологія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 22-09-2023

Спеціальність за освітою: стоматологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 61.051.08

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.29.11, 76.29.11.05, 76.29.11.07, 76.29.55, 76.09.29

Тема дисертації:

1. КЛІНІКО-СТАТИСТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МІСЦЕВОЇ АНЕСТЕЗІЇ В АМБУЛАТОРНОМУ СТОМАТОЛОГІЧНОМУ ЛІКУВАННІ ПІДЛІТКІВ

2. Clinical and statistical justification of the effectiveness of local anesthesia in outpatient dental treatment of adolescents. - Qualifying scientific work as a manuscript.

Реферат:

1. Дисертаційна робота присвячена підвищенню ефективності місцевої анестезії при наданні амбулаторної стоматологічної допомоги підлітковому населенню Закарпатської області, шляхом визначення та корекції психоемоційного стану. При оцінці рівнів реактивної та особистої тривожності у 384 підлітків, які проживають в Закарпатській області (233 дівчини та 151 хлопець) визначено переважаання високого рівня особистої тривожності у 63,6% обстежених; під час відвідування стоматолога зріс відсоток високого рівня

реактивної тривожності до 85,4%. Визначено достовірні відмінності показників у хлопців та дівчат ($p < 0,05$). Обрахування залежностей за показником Спірмена встановили наявність оберненої кореляції у порівнянні між групами з високою та низькою тривожністю та в групах з високою та помірною тривожністю [$r = -0,99$, $p < 0,05$], а в групах з помірною та низькою тривожністю встановлено пряму кореляцію із значенням за Спірменом [$r = -0,99$, $p < 0,05$]. Висока особиста тривожність являється одним із чинників формування та прогресування каріозних уражень твердих тканин у підлітків, встановлена пряма залежність між рівнем особистої тривожності та перебігом карієсу у підлітків, зі збільшенням особистої тривожності збільшується відсоток декомпенсованого карієсу. Встановлено достовірні відмінності показників індексу РМА між клінічними групами ($63,0 \pm 5,84$; $46,0 \pm 1,20$; $39,5 \pm 1,39$; $p < 0,05$). Висока особиста тривожність є предиктором прогресування гінгівіту, встановлена пряма залежність між рівнем особистої тривожності та станом гігієни у підлітків, зі збільшенням особистої тривожності відмічається погіршення гігієни ($p < 0,05$). При порівнянні ефективності місцевої анестезії у пацієнтів з високим рівнем тривожності без та після проведення психоемоційної корекції препаратами встановлено наступне при лікуванні гострого середнього та гострого глибокого карієсу, гострого пульпіту та гострого періодонтиту спостерігається достовірно кращі показники зниження інтенсивності больового синдрому в часі у підлітків з високим рівнем тривожності після медикаментозної корекції психоемоційного стану у порівнянні з показниками без корекції ($p < 0,05$).

2. The dissertation is aimed at solving an important task in pediatric dentistry - increasing the effectiveness of local anesthesia in providing outpatient dental care to adolescent population of the Transcarpathian region by determining and correcting their psychoemotional profile. When assessing the levels of reactive and personal anxiety in 384 teenagers living in Zakarpattia Oblast (233 girls and 151 boys), a high level of personal anxiety predominated in 63.6% of those examined; during a visit to the dentist, the percentage of high reactive anxiety increased to 85.4%. Significant differences in indicators between boys and girls were determined ($p < 0.05$). There were no significant differences in caries prevalence ($89.6 \pm 2.60\%$; $93.2 \pm 2.80\%$; $91.4 \pm 1.98\%$; $p < 0.05$) and intensity in groups with different levels of anxiety caries (8.3 ± 0.20 ; 8.6 ± 0.23 ; 8.4 ± 0.18 ; $p < 0.05$); significant differences in the prevalence of the decompensated degree of caries activity were established (44.7%; 25.8%; 14.3%; $p < 0.05$); subcompensated (37.7%; 23.8%; 25.7%; $p < 0.05$); and compensated (12.3%; 29.5%; 34.3%; $p < 0.05$). It was established that high anxiety is a predictor of gingivitis progression, significant differences in PMA index indicators between clinical groups were determined (63.0 ± 5.84 ; 46.0 ± 1.20 ; 39.5 ± 1.39 ; $p < 0.05$). Calculating dependences according to the Spearman indicator established the presence of an inverse correlation in the comparison between groups with high and low anxiety and in groups with high and moderate anxiety ($r = -0.99$, $p < 0.05$), and in groups with moderate and low anxiety has a direct correlation with the Spearman value ($r = -0.99$, $p < 0.05$). High personal anxiety is one of the etiological factors in the formation and progression of carious lesions of hard tissues and gingivitis in adolescents; a direct relationship was established between the level of personal anxiety and the course of caries in adolescents, with an increase in personal anxiety, the percentage of decompensated caries increases (44.7%; 25.8%; 14.3%; $p < 0.05$) and the deterioration of hygiene is noted. Among adolescents of the first group, the indicator of 3.53 ± 0.2 points corresponds to very poor hygiene, in the second group 1.73 ± 0.73 points corresponds to satisfactory hygiene, in the third group 1.42 ± 0.16 points corresponds to good hygiene. When comparing the effectiveness of local anesthesia in patients with a high level of anxiety without and after psycho-emotional correction in a comparative aspect, the following was established: in the treatment of acute medium severe pain syndrome was noted before analgesia in 22.8% of cases, significant differences were found after 5 minutes (15, 2%; 2.5%; $p < 0.05$) and 10 minutes after anesthesia in 5.0% of cases without correction of the psycho-emotional state. . In the treatment of acute deep caries, a severe pain syndrome was noted before analgesia in 20.0% of cases, significant differences between the comparison groups were found after 5 minutes (6.3%; 1.3%; $p < 0.05$), after 10 minutes (6 .3%; 0.0%; $p < 0.05$), and after 15 minutes (2.5%; 0.0%; $p < 0.05$). In the treatment of acute pulpitis, a severe pain syndrome was noted before analgesia in 45.2% of cases, significant differences between the comparison groups were found after 5 minutes (38.7%; 3.2%; $p < 0.05$), after 10 minutes (9, 8%; 0.0%; $p < 0.05$), and after 15 minutes (1.5%; 0.0%; $p < 0.05$). Unbearable pain syndrome before treatment was noted in 12.8% of cases in patients with a high level of anxiety in acute pulpitis, after 5 minutes in 9.7% and after 10 minutes in 1.5% of

patients without correction of the psycho-emotional state and was not noted after correction in 5 minutes. In the treatment of acute periodontitis, a severe pain syndrome was noted before analgesia in 39.1% of cases, significant differences between the comparison groups were found after 5 minutes (34.8%; 4.3%; $p < 0.05$), after 10 minutes (17, 4%; 0.0%; $p < 0.05$), and after 15 minutes (4.4%; 0.0%; $p < 0.05$). Unbearable pain syndrome before analgesia was noted in 47.8% of cases, after 5 minutes 21.8% and after 10 minutes 4.4% in patients without correction, which is significantly different from similar indicators in patients after correction ($p < 0.05$).

Державний реєстраційний номер ДіР: 0114U004123 0119U101329

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

1. Klitynska OV, Kostenko YeYa, Mukhina YA, Vasko AA, Layosh NV. Efficiency estimation of using phased program of caries prevention in children domiciled in Transcarpathian region. *Acta stomatologica Naissi*. 2016; 74 (32):1635-49. DOI: 10.5937/asnl674635K URL: <http://scindeks.ceon.rs/article.aspx?query=ISSID%26and%2613187&page=2&sort=8&stypе=0&backurl=%2Fissue.as>
2. Лайош НВ. Аналіз стоматологічного статусу підлітків Закарпатської області. *Art of medicine*. 2022; 3(23): 77-81. DOI:10.21802/artm.2022.3.23.77 URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/51423>
3. Клітинська ОВ, Лайош НВ. Клініко-статистична оцінка психоемоційного статусу підлітків на стоматологічному прийомі. *Журнал медицини, біології та спорту*. 2022; 7 (5): 175-80. DOI:10.26693/jmbs07.05.175 URL: <https://doi.org/10.26693/jmbs07.05.175>
4. Лайош НВ. Оцінка ефективності місцевої анестезії на нижній щелепі у підлітків на амбулаторному стоматологічному прийомі. *Вісник стоматології*. 2022; 4(121): 74-8. DOI: <https://doi.org/10.35220/2078-8916-2022-46-4.13> URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/51425>
5. Лайош НВ. Аналіз клінічної ефективності місцевого знеболення при лікуванні гострих форм карієсу та пульпіту у підлітків. *Art of medicine*. 2023; 1(25):37-43. DOI: 10.21802/artm.2023.1.25.37. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/51428>
6. Klitynska OV, Layosh NV, Zorivchak TI, Stanko Peter, Pruts Halyna, Dunets RO, Dyachuk JV. Local anesthesia in children's dental receptions. *Проблеми клінічної педіатрії*. 2021; 4 (54): 77-80. DOI 10.24144/1998-6475.2021.54.77-80. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/51421>
7. Клітинська ОВ, Лайош НВ. Особливості знеболювання в підлітків при проведенні амбулаторних стоматологічних втручань. *Україна. Здоров'я нації*. 2016;3 (39):50-3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uzn_2016_3_11
8. Klitynska OV, Layosh NV. Features of local anesthesia during outpatient dental procedures in children. *Dentalmarket.ge*. 2016; 5(01):44-5. URL: https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=5nwh3T0AAAAJ&pagesize=100&sortby=
9. Klitynska OV, Pupena NV. Rationale use of mineral water «soymivska» as a method of prevention microelementosis. *Proc. Of 2 congress of biomedicine in oromaxillofacial area (Košice, Slovakia, 13-14 September, 2013)*. Košice, 2013: 34-6. URL: https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=5nwh3T0AAAAJ&cstart=100&pagesize=
10. Клітинська ОВ, Лайош НВ, Шетеля ВВ, Зорівчак ТІ. Аналіз доцільності місцевого знеболення на стоматологічному прийомі дітей. *Innovations and prospects of world science: Proceedings of X International Scientific and Practical Conference (Vancouver, Canada 25-27 May 2022)*. Vancouver, 2022: 122-125. URL: <https://sci-conf.com.ua/x-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya->

innovations-and-prospects-of-world-science-25-27-maya-2022-goda-vankuver-kanada-arhiv/

- 11. Клітинська ОВ, Лайош НВ, Зорівчак ТІ. Клінічна оцінка ефективності місцевого знеболення при лікуванні гострих пульпітів у підлітків. Перспективи розвитку науки, освіти та суспільства в контексті євроінтеграції: зб. міжнар. наук.-практ. конференції. (Полтава. 7 жовтня 2022). Полтава, 2022. С. 56-7. URL:<http://www.economics.in.ua/2022/09/7-2022.html>
- 12. Клітинська ОВ, Лайош НВ, Зорівчак ТІ. Клінічна оцінка ефективності місцевого знеболення при лікуванні гострих форм карієсу у підлітків. Modern scientific: inovacionc and perchective: XIV International scientific and practical Conference. (Stockholm, Sweden 16-18 october 2022). Stockholm. 2022; 50-3. URL:<https://sci-conf.com.ua/xiv-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-modern-science-innovations-and-prospects-16-18-10-2022-stokgolm-shvetsiya-arhiv/>
- 13. Клітинська ОВ, Мочалов ЮО, Пупена НВ. Особливості стоматологічного статусу дітей із хронічною гастродуоденальною патологією. Проблеми клінічної педіатрії. 2014; 1 (23): 53-9. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pkr_2014_1_9
- 14. Клітинська ОВ, Мухіна ЯО, Лайош НВ. Оцінка стоматологічного статусу дітей 6-7 років, які постійно проживають в умовах біогеохімічного дефіциту фтору та йоду Молодий вчений. 2016; 11 (38):82-5. URL: https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=Kt9Is1QAAAAJ&citation_for_view=Kt9I

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0114U004123 0119U101329

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Клітинська Оксана Василівна
2. Oksana V. Klitynska

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9969-2833

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Аветіков Давід Соломонович
2. David S. Avetikov

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Полтавський державний медичний університет**Код за ЄДРПОУ:** 43937407**Місцезнаходження:** вул. Шевченко, буд. 23, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство охорони здоров'я України**Ідентифікатор ROR:****Сектор науки:** Галузевий**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Гасюк Наталія Володимирівна
2. Nataliia V. Hasiuk

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України**Код за ЄДРПОУ:** 02010830**Місцезнаходження:** Майдан Волі, буд. 1, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46001, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство охорони здоров'я України**Ідентифікатор ROR:****Сектор науки:** Університетський**VIII. Заключні відомості****Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради:** Костенко Євген Якович**Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні:** Костенко Євген Якович**Відповідальний за підготовку облікових документів:** Гончарук-Хомин Мирослав Юрій ,
0991212813**Реєстратор:** УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна